

O'QITUVCHILIK KASBINING INSONPARVARLIK YO'NALISHI

*University of management
and future technologies
Pedagogika va psixologiya
talabasi **Turabova Muxlisa***

Annotatsiya: *Ushbu maqolada o'qituvchilik kasbining insonparvarlik yo'nalishi, uning asosiy prinsip va xususiyatlari, pedagogik faoliyatda insonparvarlik tamoyillarini amalga oshirish usullari o'rganilgan. Shuningdek, o'qituvchilik kasbining shaxs tarbiyasidagi roli, talabalar bilan munosabatlarda samimiylik va mehr-muhabbat tamoyillari tahlil qilinadi. Maqola amaliy misollar bilan mustahkamlangan.*

Abstrakt: *Ushbu maqola o'qituvchilik kasbining insonparvarlik yo'nalishini o'rganishga bag'ishlangan. Unda pedagogik faoliyatda insonparvarlik tamoyillarining ahamiyati, o'qituvchining shaxs tarbiyasidagi roli va talabalar bilan samimiy, mehribon munosabatlarni shakllantirish usullari tahlil qilinadi. Shuningdek, maqolada insonparvarlik va ta'lim sifatining o'zaro bog'liqligi ko'rsatib berilgan, amaliy misollar orqali pedagogik yondashuvlar tasvirlangan. Natijada, insonparvarlik prinsiplariga asoslangan o'qituvchilik kasbi nafaqat bilim berishda, balki shaxsiy va ma'naviy tarbiya jarayonida ham samarali bo'lishi ko'rsatib berilgan.*

Kalit so'zlar: *O'qituvchilik, insonparvarlik, pedagogika, ta'lim, tarbiya, mehr-muhabbat, shaxsiy rivojlanish*

Kirish

O'qituvchilik kasbi inson hayotida eng muhim kasblardan biri bo'lib, u shaxs tarbiyasi, bilim olish va ma'naviy-axloqiy rivojlanish jarayoniga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Bugungi kunda ta'lim tizimida faqat bilim berish emas, balki insonparvarlik, mehr-muhabbat va hurmat asosida tarbiya qilish muhim hisoblanadi.

Insonparvarlik – o‘qituvchilik kasbining ruhiy va axloqiy asosini tashkil etuvchi eng muhim printsiptir. Asosiy qism

1. O‘qituvchilik kasbining insonparvarlik mohiyati

O‘qituvchilik kasbi nafaqat bilim yetkazish, balki shaxsni tarbiyalash, unga axloqiy va ma’naviy qadriyatlarni singdirish bilan bog‘liq. Insonparvarlik yo‘nalishi – bu o‘qituvchining talabalar bilan insoniy, samimiy, mehribon munosabatda bo‘lishini anglatadi. Shu bilan birga, o‘qituvchi har bir talabaning individual xususiyatlarini e‘tiborga olib, ularni hurmat qilishni o‘rganadi.

2. Pedagogik faoliyatda insonparvarlik tamoyillari

O‘qituvchining kundalik faoliyatida insonparvarlik quyidagi tamoyillar orqali amalga oshiriladi:

Hurmat va samimiylik: Har bir talabaga shaxs sifatida qarash, ularning fikr va hissiyotlarini e‘tiborga olish.

Yordam va qo‘llab-quvvatlash: Talabalarning qiyinchiliklariga hamdardlik ko‘rsatish, ularga ilmiy va psixologik yordam berish.

Shaxsiy namuna: O‘qituvchi o‘z xulq-atvori bilan insonparvarlikni namoyish etadi, talabalar uchun axloqiy model bo‘ladi.

3. Insonparvarlik va ta’lim sifatining o‘zaro bog‘liqligi

Insonparvarlik tamoyillari ta’lim jarayonida samimiy muhit yaratadi. Talabalar o‘zlarini qulay his qiladigan, savollar berishdan qo‘rqmaydigan muhitda bilim olishlari osonlashadi. Shu bilan birga, insonparvarlik o‘qituvchining professional mahoratini oshiradi va talabalar bilan ishonchli munosabatlar shakllantiradi.

4. Amaliy misollar

Masalan, o‘qituvchi dars davomida talabalarni faqat bilim sifatida emas, balki shaxs sifatida qadrlashi, ularning qiziqish va ehtiyojlariga e‘tibor berishi orqali ijobiy psixologik muhit yaratadi. Shuningdek, talabalar bilan shaxsiy suhbatlar, maslahatlar orqali ularni hayotga tayyorlash, axloqiy qadriyatlarni singdirish insonparvarlik yondashuvining amaliy ko‘rinishidir.

Xulosa

O'qituvchilik kasbi insonparvarlik tamoyillariga asoslangan holda amalga oshirilganda, nafaqat bilim, balki shaxsiy va ma'naviy tarbiya ham samarali bo'ladi. Insonparvarlik o'qituvchining professional muvaffaqiyati, talabalar bilan ishonchli munosabat va ta'lim sifatini oshirishda asosiy omil hisoblanadi. Shu sababli, zamonaviy ta'lim tizimida o'qituvchilik kasbida insonparvarlik yo'nalishiga alohida e'tibor qaratish lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Xaydarov. S.A. (2025). Oilaviy tarbiyada va maktab tarbiyasida yuzaga keladigan risklar. 16-son. 9-11.
2. Хайдаров С. (2024). Spiritual influence on child education in families. Web of Teachers: Inderscience Research. 2 (11). 203-205.
3. Хайдаров С. (2025). Oilalarda farzand tarbiyasiga ruhiy ta'sir etkazish. Modern Education and Development. 3 (17). 23-27.
4. Khaydarov S.A. (2025). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. Modern Education and Development. 3 (17). 28-33.
5. Xaydarov S.A. (2025). Ijtimoiy-gumanitar fanlarda raqamli metodlardan foydalanish yo'llari. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 2(1). 91-94.
6. Xaydarov S.A. (2025). Yoshlarda vatanparvarlik hisini tarbiyalashda Boburnoma asariga ishlangan miniatyuralarning ahamiyati. Til va adabiyot.uz. 2.11-12.
7. Khaydarov S.A. (2025). On analysis of family factors and social creativity issues in the study of the psychological portrait of educational institutions' leaders. Tuijin Jishu/Journal of Propulsion Technology ISSN: 1001-4055 Vol. 46 No. 2.
8. Xaydarov S.A. (2025). Pedagogik risklarni boshqarishning nazariy asoslari va globallashuv jarayonidagi ahamiyati. 3 (9). 261-265.